

Hoofdstuk 8

Iedere keer schrik je toch weer. Je wandelt in het bos. Aangemoedigd door de zon in de takken, het gejubel van de merels, een vroege hommelmel, staan je oren en ogen wijd open en vooral ook je hart. Verzoend met het bestaan heb je filters en veiligheidsnetten uitgeschakeld om de natuur beter in je op te zuigen. En dan gebeurt het. In een flits van foute kleuren word je omvergelopen door de lelijkheid in mensengedaante, puffend als een dikke band, de blik dof als een beslagen bril. Homo adidas. Een gekraak van takken, een vette hijg in je oor en daar hobbezakt hij alweer verder.

Laatst weer. Verbijsterd keek ik hem na. Op de rug van zijn trainingspak stond zijn artikel des geloofs: survival of the fittest. Hoe dom kan een mens zich sporten? Deze had duidelijk meer gymnastiek dan biologie van school opgestoken. Nimmer werd een principe grover misverstaan. Kennelijk dacht de moderne struikrover dat hij fitter moest worden om te overleven. Maar survival of the fittest slaat niet op jezelf, het slaat op je nageslacht. De fittest is iemand anders dan de fitste. Terwijl de fitste achter zichzelf aan holt, plant de fittest zich voort. In de biologie ben je de fittest als je je het best met je genen in de volgende generatie hebt weten te nestelen. Niet hij die het best heengaait maar hij die zich het best vermenigvuldigt telt in de natuur. De fittest wordt niet het oudst, hij moet de meeste luiers verschonen en het meeste schoolgeld betalen. Sport kan daar hooguit bij helpen als je er aantrekkelijker van wordt voor een seksuele partner. Maar daar is bij mijn sjokker vooralsnog geen sprake van. Een man die op een sukkeltrafje het bos door sjokt, is het equivalent van een vrouw met krulspelden in haar duster 's ochtends aan de deur. Sukkeltrafje, het woord zegt het al. Sport is van een grote vergeefsheid. Hoe je ook traint, hoe vaak je ook haltert of voetbalt, je kinderen worden even hulpeloos geboren als jijzelf indertijd. Heel het gedonder moet van voren af aan beginnen. Om zo fit te worden als zijn vader moet elke zoon zich even hard uitsloven als hij. Van elke liter zweet die een sporter vergiet, komt geen drup aan zijn nageslacht ten goede. Het is alles umsonst. Dat steekt. Het gevolg is te zien langs de lijnen van het zaterdagvoetbal, waar de vader zijn zoon toeschreeuwt met een steeds roder hoofd van kwaadheid en schaamte. Hoe hard vader zelf ook heeft

getraind, het helpt de stuntel in het veld niet.

Mijn vader sportte niet. Daar had hij gelukkig geen tijd voor. Hij was middenstander. Mijn ouders, mijn tantes, mijn ooms, mijn grootouders: allemaal middenstanders. Ook mijn vriendjes kwamen uit de middenstand. De ene buurjongen groeide op in een sigarenzaak. Vanaf zijn twaalfde rookte hij al om iedereen te laten zien hoe goed de tabak van zijn vader was. Naast hem weer zat een hoedenzaak. Al vielen de mussen dood van het dak, toch droeg de arme jongen buiten trouw zijn wollen pet. Zelf had ik geluk. Mijn vader had een café.

Al was het soms met tegenzin, je deed wat je vader wou. Het was voor de zaak en van de zaak moesten we eten. Straks zouden we de zaak erven en dan was het niet voor niets geweest. Maar je erft meer van je ouders dan geld of een zaak. Je erft vooral hun genen. Het grote verschil is dat je voor je genen niet op de dood van je ouders hoeft te wachten. Je krijgt ze bij de geboorte al mee. Of eigenlijk nog eerder, wanneer de zaadcel van je vader met de eicel van je moeder versmelt en zij samen jou zijn geworden. Maar jouw vader en moeder hebben hun genen ook al bij hun geboorte gekregen. Wat zich tussen hun geboorte en de jouwe heeft afgespeeld, doet aan je biologische erfenis niets toe. Van alles wat er aan hun lichaam en geest in hun hele leven verandert, krijg je als kind niets vanzelf mee.

Het is een hard gelag voor idealisten. Om de mensheid te verbeteren, helpt het niet om alle kinderen naar school te sturen en te laten sporten. Een volgende generatie zal precies zo dom en sloom zijn als de vorige en moet er van het begin af weer tegenaan. Nooit zullen de resultaten van de ene generatie op de volgende overerven. Het enige wat erop zit, is elke generatie weer op te voeden, kind voor kind. Slechts één groot lichtpunt is er. Elke generatie weet meer dan de vorige. Die extra kennis is vrij gemakkelijk over te dragen via opvoeding thuis en scholen. Die kennis hoef je niet eens in je hoofd op te bergen; daar zijn boeken en computers voor. Of de mensheid er gelukkiger van wordt, is onduidelijk, maar wijzer wordt ze in elk geval wel van de informatieoverdracht via traditie. Bij de lichamelijke opvoeding ligt dat wel even anders. De kennis over training, stadionbouw, stroomlijn en kleding neemt elke generatie toe, maar het aantal spiervezels en gewrichten per mens blijft gelijk.

Natuurlijk is de een beter bedeed dan de ander. Hij heeft het in zich om kampioen te worden. Maar winnen van een vorige kampioen kost steeds meer moeite. Kun je als geleerde op de schouders van steeds grotere reuzen staan, als topsporter moet je over steeds grotere reuzen heen zien te springen.

Des te groter is de triomf als het lukt. Trots als een aap staat de hoogspringer op zijn schavotje. Van alle mensen is hij het hoogst gegaan. Zo moet een golf zich voelen die boven alle golven der zee is uitgestegen. Maar even later is hij weer een golf als alle andere. De oceaan komt er zijn bedding niet voor uit, de zee klotst voort in eindeloze deining. Een wereldrecord lijkt een grote stap voor een mens, de mensheid komt er niet door van haar plaats. Die blijft gemiddeld op hetzelfde niveau. Tegenover die ene uitschieter in hoogspringen staat ergens in de bevolking een nieuwe kampioen laagspringen. Gemiddeld is de mensheid geen millimeter opgeschoten.